

Wstęp

Funkcjonowanie osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych oraz pomoc postpenitencjarna dla skazanych i ich rodzin w środowisku wolnościowym od wielu lat budzi moje zainteresowania i jest przedmiotem prowadzonych badań. Tym razem analizie poddałam system dozoru elektronicznego w praktyce, a tym samym funkcjonowanie społeczne osadzonych w ramach SDE w kontekście uwarunkowań rodzinnych i środowiskowych.

Celem niniejszej książki jest wskazanie, jak w praktyce wygląda funkcjonowanie osób osadzonych w ramach SDE z uwzględnieniem ich postaw życiowych, relacji rodzinnych i środowiskowych.

Książka składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym omówione zostały podstawowe zagadnienia dotyczące znaczenia rodziny w życiu osób osadzonych, m.in. funkcje i zadania rodziny, wybrane style wychowania, przyczyny kryzysów mających wpływ na pojawienie się zachowań przestępczych, przeobrażenie hierarchii wartości, uzależnienia, przemoc w rodzinie.

Pracując od ponad 10 lat z osobami osadzonymi i ich rodzinami, szczególną uwagę zwracam na rolę relacji wewnątrzrodzinnych, które w znacznym stopniu mogą przyczyniać się do pojawienia się zachowań przestępczych w przyszłości, dlatego też temu obszarowi poświęcony jest jeden z podrozdziałów. W drugim rozdziale przedstawione zostały ogólne informacje dotyczące systemu dozoru elektronicznego jako kary nieizolacyjnej, m.in. mechanizm działania systemu, warunki odbywania kary w ramach SDE, zadania i obowiązki osadzonych oraz korzyści dla skazanych i ich rodzin wynikające z odbywania kary w tym systemie. Trzeci rozdział dotyczy uwarunkowań środowiskowych w procesie readaptacji osadzonych w środowisku wolnościowym, gdzie omówiono główne założenia metody organizowania społeczności lokalnych w odniesieniu do osób osadzonych i ich rodzin oraz jakie role i zadania pełni społeczność lokalna w procesie reintegracji. Wspomniano o idei koncepcji empowerment i jej roli w oddziaływaniach środowiskowych oraz aktywizacyjnych. Przedstawiono również pozytywne i negatywne determinanty wynikające z odbywania kary w SDE oraz podkreślono rolę inklu-

zji społecznej osadzonych i ich rodzin w procesie usamodzielnienia wolnościowego. W jednym z podrozdziałów zwrócono uwagę na zadania kurateli w procesie reintegracji jako instytucji dozorującej, a także omówiono formy pomocy postpenitencjarnej realizowanej w środowisku na rzecz skazanych i ich rodzin, ze szczególnym podkreśleniem istoty oddziaływań probacyjnych.

Rozdział czwarty to analiza i interpretacja wyników moich badań prowadzonych za pomocą metody sondażu diagnostycznego. Zakończenie monografii to przedstawienie wniosków z badań i odniesienie ich do praktyki pedagogicznej i społecznej.